

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbiiu la expeditorul foiei, pre afara la c. r. poște cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expeditor. Prețulu prenumeratiunei pentru Săbiiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 53.

ANULU XXIII.

Săbiiu 6/18 Iuliu 1875.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țieri streine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se plătescu pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nr. 1936./Scol.

Publicatiune.

Înaltulu ministeriu reg. ung. de culte și instructiune publica cu emisulu seu din 19 Iuniu a. c. Nr. 12357 a dispusu a se tiené în ferialle anului acestuia cursuri supletorie de gimnastica în orasiile Budapesta, Cinci-biserici (Pécs) Clusiu, Tirnavia (Szombathely), Oradea și în Erlau (Eger).

Acést'a se aduce la cunoscutia invetiatorilor nostri poporali cu acelu adausu, ca aceia cari voru voi a participá la aceste cursuri, voru avé a se adresá deadreptulu către Inspectoratulu regiu de scóle respectivu.

Participatorii voru primí pre di câte 60 cr. diurne, iera cei din Budapesta câte 80 cr. v. a. pre di.

Săbiiu 3 Iuliu 1875.

Dela Consistoriulu archidiece-sanu gr. or.

Fóia oficiale de Joi publica ordinaratiunea executiva emisa de ministeriulu de interne și de justitia relativu la articolulu X: 1875 ce tratéza despre intimatiuni; mai departe o ordinaratiune a ministrului de interne către comisiunile centrale electorale din comitatele Baciu, Bodrog și Zala și către cea din scaunulu S. Sabesiuului, prin care se fipseza pentru inceperea alegerilor dietali pre terenulu acestoru jurisdictiuni unu terminu de 10 zile dela 8 pâna incl. 17 Augustu, în fine fóia publica și o ordinaratiune a ministeriului de instructiune publica care opresce abcdariulu de Bas. Petri în tóte scótele poporale române.

Firulu electricu imprasciá de curendu unele sciri despre o revolta în Hertiegovin'a. Fierberile acestea nu datéza inse de acum, ele sunt urdite mai demultu; unele corespundintie spunu, ca poporatiunea din trei locuri aprópe de fruntariile austriace se afla dejá pre picioru de resbelu contr'a militiei turcesci, despre care se dice, ca la unu atacu asup'a satului Nevesinje a facutu procesu scurtu. Resumámu scirile foiloru despre aceste intemplári în urmatóriele:

„Presse“ din Vien'a scrie: Rapórté directe telegrafice anuncia, ca pâna acum nu s'au intemplatú nici o lovitura între rescolnici și între suit'a domniloru feudali mohamedani séu între trupele guvernului. Unic'a acést'a fapta dovedesce, ca „rescól'a“ ce dureza de un'a septamána incóce, de presentu nu are alta insemnatate de câtú aceea a unei demonstrári locali din partea unoru tiereni ce refusa a solvi contributiunea contr'a domniloru feudali ce incaséza dările și a unoru oficiali turcesci, o aparintia acést'a, care se repetesce în tóta vér'a pre tempulu secerisiului în diverse districte ale insulei balcanice, cu deosebire în Bosni'a și Hertiegovin'a. O miscare politica mai seriósa s'aru puté nasce din aceste nelinisci numai cândú s'aru mestecá Serbi'a și Muntenegru. Conduit'a ambeloru guverne inse ni garantéza cea mai stricta neutralitate. Despre adeverat'a nascere a acestoru tumulte nu suntem în chiaru inca. Se pare ca impulsulu la aceste a emanatu dela agitatorii, cari au causatu și mai înainte atari refúsári demonstrative de a solvi dările, cu mânile armate. Acesti agitatori s'aru

refugiatu la Muntenegru spre a scapá de justitia turcesca, reintornându-se în urm'a unei amnestii în patri'a lorú și incepura de nou meseri'a vechia, ceea ce li si succese cu atátu mai tare cu câtú s'aru cerutu dela serman'a poporatiune din partea turciloru nisce pretensiuni de dare ce nu erau de locu ecuitabile. Cumca aici nu póte fi, vorb'a de „o politica mai inalta“, ci numai de refusarea contributiuniloru, se adeveresce prin faptulú, ca si posesori mahomedani mai mici iau parte la miscare.

Diariulu „Schles. Zeit.“ i se raportéza din Belgradu:

„Turcii au inceputu a incasá contributiunile cu forti'a si din nou suntú toti vilajetii apuseni aceia, cari fura loviti mai întâiu de aceste mesuri, cu tóte ca stările în Hertiegovin'a și Bosni'a suntú fórté triste. Hertiegovenii, cari pierdiendu-si turmele lorú prin dese epidemie au devenitu cersitori, asiá încátu la vr'o 600 familie au trebuitu sa emigreze în Croati'a și Serbi'a, iera preste 1200 familie în Dalmati'a și Muntenegru, acesti locuitori seraci, cari au remasu numai cu viétia, au sa platésca de nou o contributiune enorma de mare. De aceea ei sarira la arme.

Signalulu la rescóla s'aru datu prin depradarea satului Drasievo pre plátoulu dela Nevesinje din partea soldatiloru de politie (zepties) și a mohamedaniloru iritati de oficialii de contributiune. Diece soldati fura impuscati, ceilalti alungati și asiá rescól'a se straplantá din locu în locu; muerile și copii s'aru tramisu în Dalmati'a, locurile s'aru arsu și s'aru delegatu nuncii la rescolnici albanesii spre passurile dela Egrifu-Dagh, spre a se provocá la o actiune comuna. Dara si în Sandshak Novipasar incepe a se semti amaratiunea și déca arautii de acolo se voru alaturá la miscarea acést'a, Pórt'a póte cuitá de domni'a preste tierile apusene. Din Serajevo a esitu Vali Dervisi Pasi'a în persón'a sea cu 3000 ómeni; din Nevesinje s'aru comandatu militi'a la locurile rescolate și artileri'a dela Trebinje și Sjenica s'aru dirigiatu către teatrulu de lupta. Aflându-se tienutulu acést'a directu lângá fruntariile dalmatino-montenegrene, s'aru tramisu colonelulu Iovanovicu cu armata austriaca la statiunea dela fruntaria Metcoviciu (care domina drumulu spre Mosaru, respective Ragusa) spre a observá.

Sessiunea cameriloru în Romani'a este prolongita pâna la 6 Iuliu. Atátu camera câtú si senatulu a votatu conventiunea comerciale cu Austro-Ungari'a.

În dilele trecute s'aru datu drumulu de feru Ploiesti—Predélu și Ocna—Adjudu societátiie engleze Crawley.

„Magyar Polgár“ de joi aduce o notiția prin carea se demintiesce scirea ca G. Moldovanu aru voi sa candideze în cerculu alu II electoralu din scaunulu Mercurei. Notiția dice mai departe ca candidatulu cercului din cestiuene e numai „liberalulu“ Moritz Pál. În fine cu indignatiune adauge la cele de pâna aci ca are scire dela o persóna démma de tóta credintia, carea petrece la un'a din cele mai de frunte báii ale Transilvaniei, ca acolo se opinatesce unu fostu deputatu cu tóte me-

technele sa castige cerculu II dela Mercurea și i iá fórté în nume de reu ca umbra sa restórne pre candidatulu guvernului. — Mercurea precum vedemu devine din di ce merge totu mai interesanta.

Conventiunea comerciale.

Guvernulu Majestátiie Sele Imperatulu Austriei, Rege alu Boemiei, etc. și Rege Apostolicu alu Ungariei și Guvernulu Altetiei Sele príncipele Romaniiei, de o potriua animati de dorintia de a intinde și desvoltá relatiunile comerciale între statele lorú respective, au hotaritu a incheiá în acestu scopu o conventiune și au numitu cá plenipotentiaru, adeca:

M. S. Imperatulu rege pre domnu Jules Comite Andrassy de Csik-Szent-Király și Kraszna-Horka, Consilierulu seu intimu. Ministru alu casei Sele și alu afaceriloru streine, Mare-Cruce alu ordinulu St. Stefanu, etc., etc., si

A. S. príncipele Romaniiei pre domnu George Costaforu, agentulu seu diplomaticu, Mare-Cruce alu ordinulu Franciscu Iosifu, etc. etc. cari dupa ce si-au comunicatu puterile lorú gasite în buna regula, s'aru invoitu asup'a urmatóreloru articole.

I. Va fi plina și intréga libertate de comerciú și de navigatiune între supusii Monarchiei Austro-Ungariei și aceia ai principatului Romaniiei, cari voru puté sa se stabilésca fia-care pre teritoriulu celui-alaltu statu. Supusii M. S. Imperatulu-rege în Romani'a și supusii A. S. príncipele Romaniiei în Austro-Ungari'a, séu de s'aru stabili în porturile, orasiile ori verice alte locuri din ambele teritórie, séu de aru residá acolo în modu provisoriu, nu voru fi supusi, în exercitiulu comerciului séu alu industriei lorú, la nici unu dreptu impositu, tacsá séu patenta, sub ori-ce denumire aru fi, altele séu mai radicate de câtú cele ce voru fi percepute dela natiunali; privilegile, scutirile, imunitátiile și favorile de ori-ce natura de cari s'aru bucurá, în materie de comerciú și de industrie, supusii unei'a din inaltele párti contractante, voru fi comune supusiloru celei-lalte. Se intielege ca prin acést'a dispozițiune nu se deróga la legile și ordonantiele în vigóre în statele celoru dóue inalte párti contractate și aplicabile tuturoru streiniloru în generalu:

1º. În Austro-Ungari'a, la legile relative la comerciulu de colportagiu și la exercitiulu farmaciei, si

2º. În Romani'a, la legile și prescriptiunile relative la prohibitiunea de a dobandi si posedá imobile rurale (vedi art. IV).

II. Negutiatorii, fabricantii și industrialii în genere, cari voru puté probá ca au achitatu în tier'a în care resida drepturile și impositiele necesarie pentru exercitiulu comerciului și alu industriei lorú, nu voru fi supusi pentru acést'a la nici unu dreptu séu impositu ulterioru în cea-lalta tíera, cândú voru caletóri séu voru face sa caletórésca comisii séu agentii lorú, séu cu séu fára esiantilióne, în interesulu esclusivu alu comerciului séu alu industriei ce exerciéza si în scopulu de a face cumparatori séu de a primi comisiuni.

Supusii stateloru contractante voru fi reciprocu tratati cá si natiunali cândú voru merge din o tíera în cea-lalta pentru a visitá balciurile

tergurile în scopulu de a exercitá acolo comerciulu lorú și de a debitá productele lorú.

Supusii unei'a din inaltele párti contractante, cari exercita meseri'a de carutiasi între diversele puncte ale celoru dóue teritórie séu cari se dau la navigatiunea maritima ori fluviala, nu voru fi supusi, pentru exercitiulu acestoru meserii si industriei, la nici o tacsá industrialá séu specialá pre teritoriulu celei-lalte.

Nici o pedeca nu se va aduce la liber'a circulatiune a pasageriloru, și formalitátiile administrative, relative la documentele de voiaju, voru fi restrinse la strictele exigente ale servitiului publicu la trecerea fruntariiloru.

III. Supusii fia-cári'a din cele dóue inalte párti contractante voru fi scutiti, pre teritoriulu celei-lalte, de ori ce servitiu militarú, pre uscatu și pre mare, atátu în trup'a regulatá câtú si în gard'a natiunala. Ei voru fi asemenea dispensati de ori-ce functiune oficiala obligatória, judeciara, administrativa séu municipalá, de locuintia militaria, de ori-ce contributiune de resbelu, de ori-ce rechisitiune séu prestatiune militaria de ori-ce natura aru fi, afara totusi de servitiile cari suntú atasiate posetiunei séu locatiunei de imobile precum si de prestatiunile séu rechisitiunile militare la cari suntú supusi toti natiunali în calitatea lorú de proprietari séu de locatari de imobile.

Ei nu voru puté fi supusi, nici personalu nici pentru mobilele séu imobilele lorú, la alte datorii, restrictiuni, tacsé séu imposité, de câtú acelea la care voru fi supusi si natiunali.

IV. Romaniii în Austro-Ungari'a și austriacii și ungurii în Romani'a voru avé reciprocu dreptulu de a dobandi si posedá bunuri de ori-ce felu, mobiliarie séu imobiliarie, si voru puté dispune liberu de densele prin cumperatorie, vendiare, donatiune, permutatiune, contractu de casatorie, testamentu, succesiune și prin ori-ce altu actu; în aceleasi conditiuni cá natiunali, fára a platí drepturi, contributiuni si tacsé altele séu mai urcate de câtú acelea la cari suntú supusi natiunali în virtutea legiloru (v. art. 1).

V. Cele dóue inalte párti contractante iau indatorirea de a nu impedecá comerciulu reciprocu alu supusiloru lorú prin nici o prohibitiune de importatiune, de esportatiune séu de transitu.

Cu tóte acestea nu suntú supuse acestoru dispozițiuni articolele urmatórie: tutunulu sub tóte formele sele, sarea, armele, pudr'a (prafulu de pusca) și munitiunile de resbelu. Nu suntú cuprinse în acést'a restrictiune: puscile, pistótele și armele de comerciú cu obiectele și cartusiele indispensabile pentru a lorú intrebuintiare.

Se voru puté asemenea luá măsuri prohibitive:

1º. În ce privesce politia sanitara si mai cu séma în interesulu sanatótiie publice si conformu principieloru internatiunale adoptate pentru acést'a, si

2º. În circumstantie esceptionale, pentru ce privesce provisiunile de resbelu.

Nici un'a din cele dóua inalte párti contractante nu va supune pre cea-lalta la o prohibitiune de importatiune séu de esportatiune care nu

va fi fostu aplicabila in aceleasi circumstantie la tóte cele-lalte natiuni.

VI. Cátu despre cuantumulu, garanti'a si perceptiunea drepturilor de importatiune si de esportatiune, precum si in ce privesce transitulu, fia-care din cele dóue inalte párti contractante se obliga a face pre cealalta sa se folosésca de ori-ce favóre, privilegiu séu scadere in tarifele drepturilor, la importatiunea séu esportatiunea articoleloru mentionate séu nu in conventiunea de fatia, ce un'a din ele aru putea acordá unei a trei'a puteri. Ori-ce favóre séu imunitate concedate mai târziu unui alu treilea statu se va intinde imediatu, fâra conditiune si prin acésta chiaru la cea lalta parte contractanta.

Dispositiunile cari precedu nu se aplica de locu :

1°. La favorile acordate acum séu cari s'aru puté acordá ulterioru altoru state limitrofe spre facilitarea circularei pre frontarie, si

2°. La obligatiunile impuse unei din cele dóue inalte párti contractante prin angajamentele unei uniuni vamale déjà contractate séu care aru puté sa se contracteze pre viitoriu.

VII. Productele solului si industriei Romaniei, cari voru fi importate in monarchi'a austro-ungara si cari suntu destinate séu pentru consumatiune, séu pentru intrepozitu, séu pentru reesportatiune, séu pentru transitu voru fi supuse acolo acelu'asi tratamentu si nu voru fi posibile de drepturi nici mai radicate nici altele decâtu productele natiunii celei mai favorisate.

VIII. Obiectele de provenintia séu de manufactura austriaca séu ungara voru fi esportate spre Romani'a libere de drepturi de vama, afara de articulele afectate de unu dreptu de esire vis-a-vis de natiunile cele mai favorisate.

IX. Obiectele de provenintia séu de manufactura austriaca séu ungara enumerate in tarifulu alaturatu pre lângá conventiunea de fatia, si importate pre uscatu séu pre mare in Romani'a, voru fi admise acolo libere de ori-ce dreptu de intrare.

Obiectele de aceia'si provenintia séu manufactura enumerate in tarifulu B anecsatu pre lângá acésta conventiune, si importate pre uscatu séu pre mare in Romani'a, voru fi admise in schimbulu achitárei drepturilor de intrare indicate in disulu tarifu, cu-

prindendu-se si tóte drepturile aditionale.

Obiectele si productele de provenintia séu de manufactura austriaca séu ungara cari nu suntu enumerate in tarifele A séu B, voru fi supuse, la intrarea loru in Romani'a, la plat'a unui dreptu unicu de importatiune 7% din valórea loru la loculu de origine si fisatu conformu art. XII si XVII din conventiunea de fatia.

In plat'a acestui dreptu de 7% voru fi cuprinse tóte drepturile aditionale.

Se intielege ca drepturile ad valorem voru fi inlocuite prin o comuna intielegere, indata si pre atátu pre cátu se va puté, prin drepturi specifice achitabile pre greutate si calculabile iérasu pre bas'a de 7%.

Pána ce se va efectúá acésta redactiune, importatorii austriaci si unguri voru avé facultatea de a alege între drepturile ad valorem prevediute de acésta conventiune si drepturile specifice achitabile pre greutate séu numeru si determinate séu de cátra unu tarifu românú generalu séu de cátra o conventiune speciale incheiata cu o tertia putere.

X. Se va prelevá in Romani'a, asupr'a marfurilor de ori-ce natura esportate pre uscatu séu pre mare din principatulu românú in monarchi'a austro-ungara, la esirea loru si dreptu inregistrare, drepturile specificate in tarifulu românú alu drepturilor de esire, promulgatu de A. S. principele Romaniei cu dat'a din Sinai'a de 6 Augustu 1872. Se intielege ca drepturile de esire in cestiune nu voru trece nici odata preste 1% din valórea marfurilor esportate.

Acésta dispositiune nu este aplicabila in casurile prevediute de art. XVIII din acésta conventiune.

Voru fi asemenea scutite de acestu dreptu de esire, afara de articulele déjà indicate in susu numitul tarifu, articulele enumerate in tarifulu C alaturatu pre lângá present'a conventiune.

Gvernulu românú 'si reserva pre lângá acést'a de a isbí sdrentiele si sifónele, sdrentiele de hartie si maculatur'a esportate din Romani'a, cu aceleasi drepturi de esire la care aceste obiecte aru fi supuse la esportarea din Austro-Ungari'a.

XI. Marfurile de ori-ce natura, venindu din unulu din cele dóue teritórie séu mergendu la unulu din ele, voru fi reciprocu scutite in cel-alaltu

de ori-ce dreptu de transitu, séu cându aru transitá directu séu cându, in tempulu transitului, aru trebú sa fia descarcate, depuse si reincarcate.

XII. Drepturile ad valorem, in casurile in care le prevede conventiunea de fatia, voru fi calculate dupa valórea la loculu de provenintia a obiectului importatu, de asigurare si de comisionu necesare pentru importatiune in unulu din cele dóue teritórie pâna la frontarie.

Importatorulu va trebú sa adauge pre lângá declaratiunea sea scrisa, constatandu valórea marfei importata, o factura indicandu pretiulu realu si emanandu dela fabricantu séu dela venditoriu.

XIII. Certificate de origine voru fi cerute de cele dóue inalte párti contractante pentru a stabili originea natiunale a óre cároru marfuri importate séu esportate si designate prin o comuna intielegere. Pentru acést'a importatorulu va trebú sa presinte la vam'a celei-lalte tieri, séu o declaratiune oficiale facuta inaintea unui magistratu functionendu la loculu de espeditiune, séu unu certificatu liberatu de siefulu servitiului vamiloru dela biuroulu de esportatiune, séu unu certificatu liberatu de agentii consulari ai tieri in care importatiunea trebe facuta si cari resida in locurile de espeditiune séu in porturile de imbarcare. Factur'a marfuriloru in cestiune presentata biuroului de vama respectivu va puté, prin esceptiune tiené locu de certificatu de origine.

XIV. Déca vam'a in cele 24 óre dupa ce i se va fi presentatu declaratiunea, crede insuficienta valórea declarata, va avé dreptulu de a retiené marfurile, platindu importatorulu pretiulu declarat de densulu, maritu cu 10%. Acésta plata va trebú sa fia efectuatá in cele 15 dile cari voru succedá declaratiunea, si drepturile, déca voru fi fostu percepute, se voru restituí in acélsa tempu.

XV. Importatorulu, contr'a cáru'i'a vam'a unei'a din cele dóue tieri va voi sa exerciteze dreptulu de preemptiune stipulatu de articulu precedentu va puté, in cele 8 dile dupa ce i se va fi comunicatu decisiunea vamei in acésta privintia; déca prefera, sa céra estimatiunea marfei de cátra espti. Aceeasi facultate va avé si vam'a cându nu va gasi de cuviintia a recurge imediatu la preemptiune; ea va trebú inse sa comunice importatorulu

decisiunea sea in privintia acestei esptise in cele 24 óre dupa ce acést'a ii va fi presentatu declaratiunea sea.

XVI. Déca esptis'a constata ca valórea marfei nu trece cu 5% preste cea declarata de importatoriu, dreptulu se va percepe dupa sum'a din declaratiune.

Déca valórea trece cu 5% preste cea declarata, vam'a va puté, dupa cum va voi sa exerciteze preemptiunea séu sa percépa dreptulu pre valórea determinata de espti.

Acestu dreptu va fi maritu cu 5% dreptu amenda, déca evaluatiunea esptiloru este cu 10% superióra valórei declarate.

Chieltuelile de esptisa voru fi in sarcin'a declarantului déca valórea determinata prin decisiunea arbitrala escedéza cu 5% valórea declarata; in casulu contraru ele voru fi in sarcin'a vamei.

XVII. In casulu prevediutu de art. XV cei doi arbitri espti voru fi numiti, unulu de cátra declarantu si celu-alaltu de cátra siefulu localu alu servitiului vânilorú; in casu de partagiú, séu chiaru in momentul constituirii arbitragiului, déca declarantulu o cere, esptii voru alege unu alu treilea arbitru; déca nu se potu invoí, acést'a va fi numitu de cátra presedintele tribunalului de comerciú alu localu. Déca biuroulu de declaratiune se afla la o departare de mai multu de unu miriametru de resiedinti'a tribunalului de comerciú, celu de alu treilea arbitru va puté sa fia numitu de cátra presedintele tribunalului celui mai apropiatu.

Decisiunea arbitrala va trebú sa fia pronuntata in cele 8 dile dupa numirea arbitrilor.

XVIII. Pentru a favorisá schimbulu reciprocu alu productelor pre frontarea celoru dóue tieri, obiectele urmatóre voru fi admise si esportate in amendóue pártile, cu obligatiune de a le întórce, scutite timporalu de drepturile de intrare si de esire si conformu ordonantielorú vamale si regulamentelorú emanate prin unu comunu acordu dela cele dóue inalte párti contractante :

a) Tóte marfurile, afara de alimente, cari esindu din liberulu trafic pre teritoriulu unei'a din cele dóue inalte párti contractante, voru fi espediate la bálciuri si terguri pre teritoriulu celei-lalte, séu cari, fâra acésta destinatiune, voru fi transpor-

FOISIÓRA.

Studii essegetice.

Partea I.

C A P U I—IV.

Venirea lui Iisusu in lume. Contactulu cu lumea.

Sectiunea I.

CAPU I.

I. Dumnedieu Cuventulu eternu iá chipu omenescu in persón'a lui Iisusu Christosu fiulu lui Ddieu. — II. Marturisirea lui Ioanu botezatoriu de densulu. — III. Alipirea invetiaceiloru de densulu.

I. Vs. 1—18. Introducerea întregiei evanghelie.

(U r m a r e.)

Vs. 21. *Si l'au întrebatu: dara cine esti? au dóra Elia esti tu? si a dísu: nu sum; proroculu esti tu? si a respunsu: nu sum.* Versiunea mi se pare prea libera, din care cauza se detrage pondulu ce jace in originalu. Amesuratu orig. aru fi: *Si l'au întrebatu: ce dara? (τί οὖν; si nu τίς οὖν εἶ;) Elia esti (Ἠλίας εἶ σὺ;) si a dísu: nu sum: proroculu esti tu? si a respunsu: nu! (οὐ σὺ, nu οὐκ εἶμι).*

Din respunsurile, ce le dá Botezatoriu se vede ca elu a cunoscutu indata cu cine are a face: elu le respunde totu mai scurtu, mai ponderosu, si cu mai mare demnitate, ba cu asprimea aschetului, — prin negatiuni scurte cá respunsuri la acésta

deputatiune, se pare a se strecurá si óre-care dispretiu. La prim'a întrebare respunde cu 5 cuvinte, la a dóu'a cu dóue, la a trei'a cu unulu singuru: nu! — *ce dara?* (si nu cine esti dara, carea nu corespunde nici literei si nici intielesului orig.) servesce cá o introducere la întrebárilu ce urméza: *Elia esti tu?* Acésta întrebare se baséza pre botezulu si invetiatur'a lui Ioanu, botez. despre pocaintia. Missiunea lui Elia, promisú, profetitu la Malach. 4, 5, 6. e in consonantia cu faptele botezatoriuului: De aceea jidovii vrendu se afle dela densulu vre-unu respunsu afirmativu, spre a-lu puté prinde, lu întreba: *Elia esti tu?* — cáci Elia — dupa profeti'a de mai susu — erá se anuncia imperati'a lui Mesi'a. — Botezatoriuulu le respunde indesatu si scurtu: *nu sum* la aparintia in contradicere cu Luc'a 1, 17 Marcu 17, 10., in fapta inse nu. Negatiunea botezatoriuului este numai cu privire la corpu: nu este elu Elia celu de odinióra, acum inviatu, nici Elia asiá precum lu astépta jidovii, cá pre mergatoriu alu restaurarei domnirii jidovesci, (Teologi'a evreéscá invetiá ca Elia va se vina spre a unge pre Mesi'a de „Rege“*) — ci Elia celu profetitu: spiritulu profetului acestui'a este in-

*) Acést'a s'a si implenitú. Cáci cându Ioanu a botezasu pre Iis. atunci s'a inchipuitu ungerea lui spre a fi rege: Iudeii de si aveástacau doctrina, nu o intielesera,

trensulu. Acést'a o afirma elu Vs. 23 seqq.

Ne putendu séu nevrendu sa-lu intielega si prin urmare nepotendulu prinde, judeii continua întrebarea: *proroculu esti tu?* va se dica: déca nu esti Christosu, nici Elia, atunci cá sa poti face ceea ce faci trebuie sa fi profetulu celu mare, pre carele lu acceptámu, fiindu-ne promisú de Ddieu — la Moise V. 18, 15. 18: — asiá e ca *proroculu acél'a esti tu?* Si mai scurtu, si mai apesatu, ba cu óre care despretiu, le respunde. *nu!*

Vs. 22. Vendiendu judeii ca cu aceste apucaturi nu o potu scóte la cale, lu întreba in generalu, asiá cátu o negatiune simpla i erá imposibile. De aci respunsulu:

Vs. 23. *Eu sum glasulu celui ce striga in pustia: gatiti calea Domnului* (vedi Mat. 3, 3. — 6. Marcu 1, 3. 5. Luc'a 3, 3. Isai'a 40, 3. Calea Dluí ducea la mântuire; pre acést'a nu puteau merge din caus'a pecatelorú; pecatele se puteau delaturá prin pocaintia: asiá dara pregatiti calea Domnului = pocaitive). Elu se numesce *glasulu*, nu pentru ca voiesce a se subtrage dela vre-o responsabilitate fatia cu legea, ci spre a aretá pusetiunea see cá organu alu indreptarei premergatorie, cá midilicitoriu alu pocaintiei, tramesu dela insusi Ddieu:

avendu in vedere numai materi'a iéra spiritulu — nu!

elu — 'si identifica chamarea sea cu a lui Elia din Malach. 4, 5, 6. aretându ca elu este premergatoriuulu lui Mesi'a. Persón'a lui aré insemnate numai intr'atát'a, in cátu ea servesce chamarea lui. Ací affámu cea dintáiu retragere personale si supunere plina de devotamentu a botezatoriuului fatia cu Christosu.

Vs. 24. Evangelistulu numai aci ne aréta ca deputatiunea a custatu din farisei. Acést'a o face cu scopu, si adeca cá lectorulu se póta cuprinde mai usioru atátu caus'a acestei deputatiuni, cátu si scopulu ei, cari cu ajutoriuulu acestei deslusiri se esplica in versulu urmatoriu.

Vs. 25... *dara pentru ce botezi* etc. Argumentatiunea fariseiloru, prin carea voru sa incurce pre Ioanu Botezat., aréta evidentu ca ei privéu in botezu ce-va referitoriu la imperati'a lui Mesi'a. Ei nu punu pondu pre declaratiunea Botezat. din Vs. 23., séu cáci nu l'au intielesu, séu ca n'au vrutu sa-lu intielega. Dreptulu de a botezá si invetiá lu reducu ei numai la persón'a lui Ioanu; — si de acea facendu acést'a Botezatoriuulu fâra scirea lorú: lu tragu la respundere, acum pre fatia, directu, nu cá mai inainte dicendu-i: *déca nu esti tu Christosulu, nici Elia, nici Profetulu* — in care casu ai fi îndreptatitu sa faci acestea — *pentru ce botezi?* cu a cui scire, cu a cui impoternicire? — La ce Ioanu

tate pre teritoriul celei-lalte părți contractante pentru a fi depuse în întreposele său magazinele de vama, precum și esianțiunile importate reciproce de comistii voiagiori ai case-lor austriace, ungare și române, cu condițiune că toate aceste marfuri și esianțiunile să fie întorse în țier'a de unde provin într'unu terminu stabilitu de mai înainte.

b) Vitele conduse din unu teritoriu în celu-alaltu la terguri și la pascutu. În acestu ultimul casu scutirea de drepturi de intrare și de esire va fi intinsa și asupra productelor respective precum laptele, untulu și branza produse în tempulu siederei pre celu-alaltu teritoriu și vitele nascute în același tempu, precum și asupra efectelor și mobilierulu țieranilor și pastorilor cari însoțiescu vitele.

c) Obiectele destinate a fi reparate fără că natur'a și denomiatiunea lor comercială să sufere o schimbare esențială.

d) Sacurile pentru ambalagiu și butocele góle purtandu semne de întrebuintiare.

(Va urmá.)

X *Nadesiulu sasescu* 30 Iunie 1875. Domnule Redactor! Abiá numai eri m'amu potutu informá încátu-va despre decurgerea alegerei deputatulu dietalu din comitat. Cetate de balta — cerculu superioru, carea s'a intemplat în *Balasiariu* luni în 23 Iunie a. c. v. — În cerculu mentionatu fu alesu fostulu deputatu dietale în periodulu de 3 ani espiratu Iuliu *Horvath* contr'a candidatulu *Szilagy*. Precum totu-déun'a asiá și acum'a cortesirile nu au lipsitu din partea compatriotiloru magiari, din care cauza fu suspendatu pretorele cercului acestui'a „*Pékry Dénes*“, carele — dupa cum se dice aru fi emis unu circulariu cátra toate oficiile notariali și comunali, ordonându-le strictu, să voteze pentru *Szilagy*. Se mai vorbesce inca ca cu ocasiunea alegerei, comitele supremu contele *Gavrilu Belenu* aru fi impusu notariului și judele comunale din *Senereusiu* și póte și altor'a că să voteze pentru *Horvath* căci la din contra i va depune din oficiu, dară la acestea i-au respunsu notariulu în spiritulu germanu. (?) — La alegere au participatu și români, atátu preoti cátu și mireni, și inca în numeru *considerabilu*, cari firesce au votatu parte pentru unu altu candidat magiaru,

respunde: aretandu ca dreptulu seu a botezá și invetiá sta în chiamarea sea.

Vs. 26. . . *eu botezu cu apa dara*. Botezatoriulu prin respunsulu seu a) subtrage botezulu lui *Christ*. aretandu ca botezulu seu fiindu cu apa — în opostiune cu botez. spirit. alu lui *Christ*. Vs. 33. Mut. 3, 11. — este numai pregatitoriu, coresponditoriu Vs. 23, dară totu odata: b) aréta atátu chiamarea sea cátu și pusetiunea sea fatia cu *Mesi'a*: elu explica mai chiaru cele dise în Vs. 23 în *mediloculu nostru stá*: spiritualminte numai, căci corporalmente *Iis*. nu erá de fatia.

Acést'a o putemu numai presu-pune din tacerea evangelistulu, și din decursulu istorisiréi urmatóre carele vine dupa mine, carele înainte de mine a fostu (vedi explicarea *Vslu* 15.) *cáru'a nu sum eu vrednicu sa-i deslegu curelele incaltiamintelor*.

A deslegá curelele incaltiamintelor, erá ocupatiunea sclaviloru celoru mai de josu.

Pondulu în constructiunea de susu jace pre *eu*: cáru'i'a *eu* nu sum vrednicu a-i fi sclavulu celu mai desconsideratu: — Asiá este de mare, de puternicu de stralucitu acél'a, în cátu *eu*, carele sum înainte mergatoriulu lui, *eu* carele, dupa cum *Ve*-amu spusu amu chiamarea profetita de *Malachi'a*

pentru ca ei mainainte de alegere nu s'au intrunitu baremu odata pentru a se consultá despre ténut'a ce aru fi avutu se urmarésca cu aceea ocasiune, și chiaru sa se fi intemplatu acést'a, că sa reésca cu unu románu cá deputatu e preste putintia, de órece români facu minoritatea, se întielege ca numai la astfelu de ocasiuni și unde este vorb'a de dreptu, căci dealtmintrelea la datorintie români suntu maioritatea. Acést'a e egalitate magiara!

Trebuie se cuprinda pre omu necadiu de mórté cându aude și vede ca nisce magiari flamândi cá vai de ei, cari nu posedu nimic'a fără numai peteculu, se încarca cu drepturi preste drepturi; iéra románulu fia și mai avutu este eschisu mai dela toate acestea prin novel'a electorala pentru noi atát'a de nedrépta și apesatória. —

Precum amu observatu spiritulu lui *Itzig* n'au lipsitu nici aci, căci amu vedutu cu ochii mei pre sasii din comun'a nóstra *Nadesiulu-sasescu* cându s'au reintorsu dela alegere ca erau leuca, cântau cântári germáne dară purtându 3 stindarde de tricolorulu magiaru. La ei se póte deci aplicá cunoscutulu proverbu: „*Ubi bene, ibi patria.*“

Subsemnatulu nu amu participatu la actulu alegerei, din cauza ca nu amu avutu scire de nicaria despre acést'a —

X *Nadesiulu sasescu*, 19 Iunie 1875. (Urmáre.)

Visitéza în totu anulu în mai multe renduri scólele, — iéra la casu de nepotintia insarcinéza cu acést'a pre onoratu domnu *Dimitriu V. Moldovanu* preotu cooper. și invet. primariu în *Sighisior'a*, — unde examinandu pre elevii și pre elevele se incredintéza despre purtarea invetiatorilor și face observatiunile necesarie; aduna comitetele parochiale, a une ori și sínódele și cá unu parinte bunu aréta filorulu sei sufletesci folosulu celu nespusu de mare alu invetiaturei și sciintielorului și i îndémna a-si dá copiii la scóla.

Amu fostu martore la astfelu de visitári întreprinse din partea prea demnulu și suslaudatulu, parinte protopresbiteru, și inca cându functiunámu cá invetiatoriu la scól'a populara confes. din comun'a *Danesiu* în an. 1863 4, unde impregiurarea au adusu cu sine cá sa me ocupu cá atare numai un'a jumetate de anu, au visi-

(4, 5. 6.) la carele a-ti facutu alusiune; *eu*, pre carele acestu poporu me cunosce, și pentru viét'a și invetiaturile mele, botezandu-se dela mine, me considera a fi insusi *Mesi'a*: *eu* nu sum vrednicu a-i fi sclavulu celu din urma, celu mai de josu.

Si déca pusetiunea mea este asiá de neînsemnata fatia cu marirea lui: carea va fi a vóstra?! — Acest'a este întielesulu cuvintelor celoru scurte a botez. pre cari în parte întielegându-le fariseii, și temendu-se de poporu, carele aderá invetiaturilor lui *Ioanu* (Mat. 14, 5. Luc'a 29, 6.), apoi vedindu ca *Ioanu* nu tinde la revolutiune, și astfelu necredindu-lu a fi periculosu, numai intindu vorba, se retragu, iéra *Evangelistulu* nu afla de lipsa a-i mai amintí.

Vs. 28 . . . *in Vitavar'a* — una nume de ténutu, o regiune, c'amu 4 mile dela *Ierusalimu*, pre malulu stángu alu *Iordanulu*. După etimologi'a dela evreesculu *Bethavarah* = loculu transportulu: Pre semne acolo erá unu vadu prin carele treceau *Iordanulu*. Acolo botezá *Ioanu*.

Vs. 29—34. *Marturi'a a dóu'a* — mai hotarita — a lui *Ioanu Botezat*. despre *Iisusu* (verosimilu, dupa Vs. 35) *inaintea invetiaceiloru sei*.

(Va urmá)

tatu scól'a mea de dóue ori și nota bene fára a pretinde vre-o remuneratione. Si inca câte și mai câte visitatiuni de soiulu acest'a? Onóre deci cui se cuvine!

Despre adevéru asertiuniloru mele în parte se póte convinge p. t. publicu cetitoriu din corespondintiele din *Sighisior'a* aparute în nr.ii 37 și 47 ai acestei pretiuite foi din a. c. în cari se descriu rezultatele imbucuratórie a unoru esamene de véra din tractulu desu memoratu alu *Sighisioréi*. Amu cetitu cu bucurá, și cu mine credu ca totu iubitoriulu de progresu și scóla, acele sciri, la cari, cu permissiunea onorabilei redactiuni, voiú a face observarea ca: aru fi de doritu cá reportatori de astfelu de lucruri pre lângă acestea să arate și unele scaderi ce póte le-arú observá în propunerea unu séu altu obiectu de invetiamentu, cá apoi cei-lalti invetiatori sa-si póta dá parerea asupra lor. Nu voiescu eu prin acést'a a trage la indoieála cele cuprinse în amintitele comunicatiuni, nu ferésca *Ddieu*, ci din contra apretiediu și eu succesele dd. invetiatori, și cu deosebire ale parintelui și invetiatoriulu din *Biserica-alba* (*Ferihazu*) dlu *Ioane Ganea*, care mai bine de 15 ani se ocupa totu cu educatiunea eleviloru; inse trebuie sa recunóscemu și aceea, ca nici unu lucrulu nu este asiá de perfectu compusu încátu sa nu poti aflá ce-va nepotrivitu într'ensulu. Inca un'a asiú mai dorí cá în venitoriu ténerea astorulu felu de esamene să se publice cu vr'o câte-va dile ori septamáni mai înainte, cá invetiatorii și alti amatori de scóla, iertanduli giurstárele se póta participá la acelea, dela cari póte profitá si unulu si altulu fórté multu.

Lips'a de invetiatori, de-si nu într'unu gradu asiá mare totusi se simte și pre aici, firesce de cei cualificati, ca de cei-lalti asiá numiti as-bucheri suntu inca prea multi cari nici cetí nici scrie nu sciu cum se cade, apoi de cântatu dá-i pace. Acesti din urma dupa modest'a mea parere suntu o plaga, care impedece fórté multu desvoltarea poporulu nostru. Acesti'a suntu caus'a, de astadi fórté putieni teneri se pregatescu pentru cariera invetiatorésca, pentru ca ei, și unde se póte inmultí salariulu invetiatorescu, seducu și corumpu poporulu sub pretestu ca-i servescu pe mai putieniu, și asiá 'lu micsiorédia încátu nu se póte aplicá unu invetiatoriu cualificatu. În casulu de fatia 'mi iau libertatea a atrage atentiunea prea vener. Consistoriu archidiecesanu cá senatu scolaru si a prea onoratorulu officie protopresbiterali a întrevení și a se opune acestui reu, carele de va grasá multu ne va nimici scólele și va stricá totu ce s'au ziditu pâna acum cu multa truda și ostenéla. Afara cu pigmeii din scólele populare!

Invetiatorii din tractulu acest'a protopresbiterale aru fi bine sa se adune mai desu în conferintie; iéra în contielegere cu cei din tractele protopresbiterale invecinate sa infintiedie o reuniune invet. lângă carea și o biblioteca de totu felulu de opuri, singurele medilóce de a se potea perfectiuná din ce în ce mai multu dupa cerintiele tempulu modernu.

Despre reuniune cu alta ocasiune mai pre largu.

Gerasimu *Lupea*,
preotu rom. gr. or.

X Dámu locu corespondintiei de mai la vale, din care se chiarifica binișorú starea lucrurilor dela alegerile în districtulu *Naseudulu*. Din câte amu auditu și amu cetitu, și cum vedemu si din corespondintia acést'a ni se pare ca *naseudenii* au vrutu sa pacalésca; ei dupa spuselu lor au si alesu deputati si au fostu si demonstratori politici totu de odata. Pacala de multe ori inse se pacalesce; cei mai pacaliti ni se paru a fi cei din

cerculu *Santgeorgiulu*. La ori-ce demonstratiune, déca e sa nu ese o deplorabile caricatura dintrens'a, se cere mai întâu seriós'a judecata și apoi perfect'a resolutiune. Ne putemu insielá, căci nu suntemu infalibili, dară ni se pare ca *Naseudenii* nu s'au ganditu nici la un'a nici la alt'a, déca au procesu asiá precum se scrie la foile române și tempulu siovaitulu mai alesu pentru densii este astadi celu mai neoportunu, cu atát'a mai vertosu cu cátu ei dupa pusetiunea actuale potu numai provocá, dară nu si apará. Séu dóra li e rusine sa spuna ca au alesu deputati? déca au alesu, ei au esercitatu numai unu dreptu, care este alu lor. Ni e tare téma ca districtulu vrea cu ori-ce pretiu sa paralizeze, ba sa demoleze intaritur'a ce a conservat'o cu atát'a întielepiciune pâna acum atletulu lui, pre care cu durere vedemu, ca nici astadi nu-lu scie pretiú, întielegemu pre capitanulu seu supremu. Cându aprindu copii ne pucepti o casa trebuie sa-i escusámu cu nepricepera lor, dară durerea causata o simtimu în tota estenderea ei. Noi credemu si acum ca ce s'a scrisu pâna acum la foile nóstre este numai unu zelu reu întielesu și ne ténemu numai de faptulu, ca districtulu a alesu; amu fi doritu inse sa fia alesu români.

X *Sangiorgiu*, 9 Iuliu 1875. Domnule Redactor! Alegerea de deputatu în cerculu *Rodnei*, séu cerculu de susu alu *Naseudulu*, a fostu ordinata pre 9 Iuliu a. c. stil. nou.

Comissiunea de alegere respective presiedintele ei dlu *Dr. Popu*, fisicu districtuale, conformu legeri electorale, dupa ce deschise adunarea, atrage atentiunea alegatoriloru cá în tempu de $\frac{1}{2}$ óra sa-si insinue pre candidatii lor.

Pre alegatorii români acestu minutu erá pre aci sa-i afle intocmai cá mórtéa pre peccatosulu.

În presér'a alegerei multi credeau, ca alegatorii români se voru contielege, spre a procede în totu casulu *solidari*.

Despre conclusulu adusu de conferintia romána din *Sabiiu* numai atát'a potemu dice, ca s'aru paré a fi unu semnu bunu, pentru ca „stapaniloru“ (!?) le rapesce liniscea de di și de nópte (cine crede amaru se amagesce! Red.); — dară ca vomu obtiené sultatulu, ce unii 'si imaginéza, séu póte tocmai contrariulu, e inca o cestiune de tempu! Apoi în districtulu *Naseudulu* suntu cu totulu alte impregiurárele, decátu în comitate si alte districte.

La noi e reulu în trupu, strainiloru le totu crescú penele; iéra dintre familiari inca suntu unii, cari gonescu venturile si poile, numai pentru eluptarea numelui urgisitu de: audace luptaciu în sírurile domnilor apesatori.

Inca de tempuriu se resuscitá caus'a paduriloru și paserile nocturne mereu dá presemne prin cânteculu lor ragusitu, ca mantuirea va fi numai asiá, déca vomu jucá „csárdás“ulu.

Totu tempulu si ómenii mai iscusiti voru aretá, ca din care isvoru aru fi potutu bea districtualii cea mai buna si recoritória apa, — diñ activitate ori passivitate?

Combinatiunile înainte de alegere erau diverse. Unii credeau, ca în cerculu acest'a va fi realesu fostulu ablegatu dlu *Ioachim Muresianu*, pentru carele lucrara într'atát'a capeteniele districtulu, — cari cá prin minune din inimici declarati i devenira a dicti neclatiti, — încátu merita, de-si nu le-au succesu, cruci dela *Pest'a*! Altii vedendu toate acestea si invetiendu minte din patiani'a propria, cá sa nu se aléga susu numitulu guvernamentalistu, se decisera si si erá în stare cá sa faca diñ pietri voturi spre a scóte cá alesu, unu deputatu natiunálu, passivistu, care nu va calcá pragulu apesáriloru dela *Pest'a*, despre ce 'si dede reversu dlu advocatu *Lic'a*.

Cam asiá afla pre alegatorii tempulu de insinua a candidatiloru, în diminet'a de 9 Iuliu, cu $\frac{1}{2}$ óra înainte.

În minutulu supremu cá prin farmecu

toti alegatorii se vedu laolalta, si dupa o scurta cointelegere se decida pentru *absoluta retinere dela urna*.

Tempulu de candidare trecu incetu. Români alegatori, stau in linisce, armonia si ordinea cea mai buna inaintea localului de scrutiniu si asteptă sa vedea capetulu actului de alegere.

Ei in cunoscintia de vitregitatea legei electorale, — de-si aci poteau români sa aléga pre cine le aru fi doritu anim'a, — in cunoscintia de neoportunitatea tempului si a nesocotintei domniloru dilei; 'si beura si asta data fara de murmur paharulu amaraciunei.

Uniculu candidatulu alu strainiloru din cerculu acest'a electorale: *Földvári János* fu proclamatulu de deputatu, (§. 71 din legea elect.) — Se scie din program'a lui ca e *Sennyestü*, opositionalu. Eata prin acestu §, 'si taiara totusi domni crang'a de sub picioru, fara de a sci! *)

Cu acest'a se fini comedi'a domniloru, si asiá nu potu dice nici cei dela Pest'a, nici cei dela Naseudu, ca acesti alegatori iau crutiatu fara de a-i palmui aspru si de asta data!

Unu alegatoriu.

Brasiovu 30 Iuniu. Scólele gimnasiale comerciale si reale precum si cele primarie de copii si de fetitie au incheiatu anulu scolasticu in diu'a SS. apostoli Petru si Pavelu cu festivitatea indatinata. Cine si-a luat oste-nel'a de a asiste la esamenele din an. acest'a, a trebuitu sa fia surprinsu de progresulu eminentu, ce l'au manifestatu scolarii acestui institutu pâna si in acele discipline, care suntulu mai cu séma facultative, adeca neobligate; cum suntulu: desemnulu, frances'a, cantarile si gimnastic'a. Trebuie sa constatamu, ca numerulu obiecteloru de invetiamentu a crescutu in tempulu din urma, incatu intr'adeveru nu scii sa admiri pre profesorii, séu pre scolari, ca suntulu in stare de a purtá povér'a, casianata de multifariatatea instructiunei.

Noi voindu a fi drepti declaramu, ca admiramu pre profesorii pentru bunulu factu si pentru prudent'a circumspectiune, cu care sciu sa afe in multimea obiecteloru unu punctu de concentrare, in care aceste coincidu si componu acelu intregu, care in limb'a invetiatoriloru se numesce sistemu. Asiá trebuie sa fia, cáci numai astfelu fiindu se póte esplicá impregiurarea, ca in fia-care clasa, numerulu eminentiloru este proportionalmente mare, in vreme ce numerulu scolariloru slabi este micu. Pentru demonstrare me provocu numai la unu singuru esemplu, care este totodata si celu mai competentu in asta privintia — este adeca casulu, ca intre 9 maturisanti, 7 au reportatu calculu de plene maturi si 2 de maturi.

Vorbindu in generale despre acestu institutu trebuie sa-i dâmu tributulu celu mai mare de respectu si de recunoscintia.

In specie nu ne putemu retiené dela un'a observare si anume o observare effluenta dintr'o anima sincera a unui românu din tagm'a aceloru putieni remasi, cari in butulu tuturoru impregiuráriloru petrecute de 27 ani incóce, totusi au remasu constanti si credinciosi programulu natiunali, care singuru numai este in stare sa ne aduca unu viitoriu demnu de noi. V'amu spusu cine sum, pentru cá sa-mi poteti apretia observarea mea. Indata ce amu avutu onóra a primu programulu, ce contine ordinea esameneloru, amu fostu frapatu de aerulu magiarismulu, ce-lu descoperira ochii

*) Din fonte siguru aflu, ca in cerculu de josu alu Naseudulu procedur'a fu totu acest'a; cu o abatere, ca acolo a candidatulu români regalisti. Votisare nu se facu Deputatulu proclamatulu e cunoscutulu Cserey. Corespond.

mei, vedindu ca limb'a magiara obvine mai desu, cá ori care obiectu, in esamenele publice. Acesta impregiurare a fostu unu motivu mai multu, care m'a facutu se asistu la aceste esamine. Amu vedutu si m'amu convinsu ca si limb'a acest'a se cultiva cu tota seriositatea, ba amu poté dice, cu pré multa seriositate, déca consideramu, ca nu mai putienu decatu 3 profesori suntulu engagiati pentru predarea ei. Mai departe amu auditu istorisindu-se faptele regiloru si barbatiloru magiari cum nu credu, ca le cunescu nici elevii celui mai ungurescu gimnasiu din Ungari'a.

Si totusi — auditi malitia!! Suntulu ómeni de statu si inca ómeni cu influintia la magiari, cari dicu „ca aci se cresc agitari, ca se cultiva pré multu simpathia cu tierile vecine.“

* Auditi vorbe! Unu institutu, care sustiene 3 profesori pentru predarea limbei magiare, unu institutu, in care istoria patriei se propune dupa estrasulu lui Vaszary din istoria lui Horváth Mihály — unu atare institutu se póte suspitioná, ca agitáza contr'a statulu magiaru? Si cându e vorba de „simpathia cu tierile vecine“ — apoi dieu sa ne ierte dd. magiari, ca chiori si acest'a se *cultiva in favorulu loru*.

Dupa cum se scie institutululu acest'a este frecuentatu de unu numeru mare de elevi din Romani'a, cari castigandu-si cunoscintie de limba si istoria magiara — amu poté dice, ca se preocupa si cu tempulu voru propaga si lati simpathia de vecini pentru magiari. —

Póte sa aiba corpulu didacticu si organele competente in asta privintia parerile sele, dara nóue ne vine a crede, ca nici renumitululu absolutismulu alu lui Bach-Thun nu a imprimatu instituteloru natiunale atátu de profundu adherintia germanismulu, cum ni se pare, ca amu aflu adherintia la patri'a unguresca in numitululu institutu. „Gaz. Tr.“ N.

Convocare.

Despartimentulu I alu Asociatiunei transilvane pentru literat'a si cultur'a poporulu românu 'si va tiené adunarea generala in opidulu Feldiór'a la 13.25 Iuliu a. c., la care suntulu invitati toti membrii ordinari si ajutatori ai Asociatiunei din districtulu Brasiovulu, si alu Trei-scauneloru impreuna cu domni óspeti dela báile din Zizinu si Valcele (Elöpaták).

Brasiovu in 23 Iuniu 1875.

Ioanu Petricu, Dr. N. Popu,
presiedinte. actuaru.

Varietáti.

*** *Esamenu.* Din o coresp. din Vale dela 23 Iuniu 1875 estragemu urmatórele:

Diu'a de 22 Iuniu au fostu pentru comun'a Vale o di insemnata pentruca locuitorii acestei comune prea de putiene ori au avutu fericit'a ocaziune de a poté petrece asiá o di.

Dumineca dupa celebrarea servitiului divinu la care a binevoitu a participá si Rvrd. Domnu protopresbiteru Ioane Hann'a; s'au tienutu esamenu cu elevii si elevele din clas'a prima, aci s'aru fi potutu face mai multu decatu s'a facutu, publiculu nu erá asiá numerosu pentruca multu se departara pre la casele loru. Dupa acea inpendu-se esamenu clasa a dóu'a (cu dóue despartiminte) cu placere marturisescu cumca aci publiculu asiá erá de numerosu, incatu gemea sal'a, iéra respunsurile esacte ale eleviloru si elevelor secerara cea mai mare si mai profunda multiemita a auditorulu. Onóre invetiatorulu de si nou in carier'a sea, dara totusi demnu de ea. — Dupa finirea esamenulu, adresá parintele protopresbiteru cátra elevi si eleve câte-va cuvinte si impartindu la cei mai bine distinsi unele premii, — poporulu se departá

pre la ale sele, ducendu cu sine suvenirile cele mai placute. —

Ddiu sa ne tiena pre acestu demnu parinte sufletescu intru multi si fericiti ani cá se mai póta de multe ori onóra scóla si biseric'a nóstra cu prea stimat'a i persóna; iéra dlui invetiatoriu primariu C. Baile ii poftescu si mai departe succesu imbucuratoriu pre carier'a inceputa, cá se póta si mai departe secerá cununi de lauda si de multiamire.

*** (Oficialii caduti in datoriu). Ministrulu pentru aপরার B. Szende a emis cu datu 11 Iuliu n. unu cerculariu cátra toti oficialii ministerulu seu, prin care provóca pre acei oficiali, ale cároru lefe se afla sub sequestru judecatorescu, sa-si achitedie cátu mai curendu detoriile lor, cáci altmintrenea nesatisfacendu acestei admonitii serióse se voru trage in cercetare disciplinaria si se voru dimisiuná fara nice o despagubire séu recompensa. Motivulu ce a indemnatu pre ministru a dispune acest'a mesura aspra, este impregiurarea, ca unu oficialu, ale cáru lefe suntulu pemnorate de creditorii sei pre ani inainte, nu póte corespunde corectulu si punctualulu datorintiloru sele.

*** (Orcanu si tempestate) a fostu dilele trecute la Giurgiu si la Rusciucu. In portulu dela Giurgiu s'au causatu multe pustiiri. Cancelaria drumulu feratu fu nimicita de totu, o parte din coperisiulu cabinei agentiei navigatiunei pre Dunare s'au ruptu, magazinulu celu nou de scanduri este derimatu, unu vasu turcescu s'au nimicitu pre diumetate, altu vasu grecescu de totu; pre alta corabia grecésca s'au ruptu tóte catargiele, dóue cara incarcate cu gráu fura aruncate in Dunare. Vaporulu „Tegethof“ au suferitu unele vatemári, dara potú sa si continue navigatiunea cátra Rusciucu.

In Rusciucu orcanulu a fostu fórtu veementu, grandin'a cadu in marimea unui ou de columbu, pegub'a a fostu fórtu mare. S'au resturnatu 7 minarete turcesci, aprópe tóte coperisiele s'au descoperitu, ferestriile, s'au spartu, conductorii telegrafeloru s'au nimicitu, neputendu resistá furiei orcanulu; pre campulu liberu pomii cei mai tari suntulu desradecinati si manati pre agri; pre drumulu de feru daun'a inca e fórtu considerabila si déca oficialii drumulu nu erau precauti se potea usioru intemplá o nenorocire cu carele fiindu intrerupta comunicatiunea electrica. —

*** (Catedral'a din Casiovi'a), care e o decóre architectonica pentru capital'a Ungariei super ori, este pre cale de a se derimá. Prin tempestátile din urma a suferitu fórtu multu, pártile derimate de mai inainte nu s'au reparatu si orcanulu dela 9 Iuliu n. a demolatu unu turnisioru togm'a intr'unu momentu, cându trecea o femeia pre lángha partea acea a bisericiei. Mass'a ce a cadutu josu e de 10 máji de grea, dara numai o pétra mica vatemá de altmintrenea fórtu greu capulu femeiei, care cadindu lesinata la pamentu fu dusa la spitalu. Viscolulu a sdrobitu si o feréstra decorata fórtu frumosu cu picturi de stiela in capelele nordice ale catedralei. Catedral'a se afla preste totu intr'o stare fórtu amerintiata, asiá incatu reclama cele mai serióse ingrigiri. Prin coperisiu strabate ploia si paretii suntulu atátu de umedi cátu se desface cimentulu. Cetatea aflandu-se intr'o stare financiale de totu derangiata nu póte istreprende nimicu intru conservarea acestui monumentu architectonicu, dara nice episcopulu nu face nimicu de-si este deobligatu a contribuí pre fa-care anu o suma pentru restaurári.

ad 76. — 1875.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clas'a a II din Cricáu in protopresbiteratulu Albei-Iuliei se escrie concursu pâna in 3 Augustu a. c.

Emolumentele ce-i competu fitoriulu parochu:

1. casa parochiale, si edeficii economice, gradina cu pomi, si gradina de legumi.

2. unu fenátin de 1 jug. 830°.
3. unu agru de 2 jug. 674°.
4. dela 170 familii cáte un'a ferdela cucuruзу sfermitu, si 1 di de lucru, precum si venitele stolare dela morti, si venitulu la umblarea cu crucea (cáci 60 familii competu cantoriloru).

5. In fine dela 230 familii tote celelalte venite stolare.

Concurentii pâna la espirarea concursulu au sa se presenteze intr'o dumineca séu serbatóre pentru a cántá, ceti, cuventá séu a celebrá st'a liturgia — insinuându-se la subscrisulu.

Doritorii de a competá la'acést'a parochia, au de a-si substerne concursele instruate conformu statutulu organicu, pâna la terminulu prefíptu la subscrisulu in Albi'a-Iul'i'a.

Albi'a Iul'i'a 3 Iuliu 1875.

In contielegere cu comit. parochiale.

Alessandru Tordasiu,

protopresbiteru.

1—3

Concursu.

Pentru vacant'a parochia de clas'a III Salisce constatóre din preste 550 suflete — din protopresbiteratulu Zarandulu prin acest'a se escrie concursu pâna la 31 Iuliu a. c.

Venitele acestei parochii suntulu urmatórele:

1. Venitele stolare bine regulate facu pre anu — in calculu mediu — sum'a de 200 fl. v. a.

2. Alte venite ficse pre anu 55 fl. v. a.

3. Venitele din eclesi'a bisericésca 200 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acestu postu a a-si adresá petitiunile loru instruite in sensulu „Statutulu organicu“ si concluseloru sinodulu eparchiale din anu 1873 la subsemnatulu in Bradu (cotulu Zarand.) pâna la terminulu susnumitu.

Bradu in 3 Iuliu 1875.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Nicolau I. Miheltianu

(1—3) Prot. gr. or. a Zarandulu.

Concursu.

Pentru vacant'a parochia a Ciagdului gr. or. protopresbiteratulu Turdei inferiore se escrie concursu pâna in 3 Augustu a. c. cându va fi si alegerea.

Emolumentele vacantei parochii a Ciagdului: 60 ferdele mari — de primavéra curatu, 40 dile de lucru; — trei pamenturi in trei párti a hotarului, — edificiele parochiale si stol'a epatrafirului —

Doritorii de a ocupá acest'a statiune, suntulu indatorati a tramite petitiunile, in inctiesulu statutulu organicu la subscrisulu, pâna la terminulu supra-prefíptu. —

Agarbiciu 3 Iuliu v. 1875.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Simeonu Popu Moldovanu,

(1—3) prot. tract. Turdei.

Nr. 163—1875.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clas'a a III-a Vac'a, in protopresbiteratulu Zarandulu se escrie prin acest'a concursu pâna in 3 Augustu. a. c.

Acést'a parochia constatóre din 750 suflete. are casa parochiala cu cladirile economice necesarie si o gradina lángha casa, apoi celelalte venite suntulu accidentiile stolare bine regulate, cari tóte compute in bani dau sum'a de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acest'a statiune au a asterne concursele loru la subsemnatulu in Bradu — Ctulu Zarandu — instruite conformu „statutulu organicu“ si concluseloru sinodulu din an. 1873, in privintia intregirei parochieloru.

Bradu in 3 Iuliu 1875.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

N. I. Miheltianu,

(1—3) prot. gr. or. a Zarandulu.